

REPORTS SPRAWOZDANIA

10.24425/rhpp.2024.151856

Olga DĄBROWSKA-
-CENDROWSKA

Sprawozdanie z konferencji
redaktorów czasopism reprezentują-
cych nauki o komunikacji społecz-
nej i mediach. Kraków, 27 września
2023 roku, Uniwersytet Komisji
Edukacji Narodowej w Krakowie

*A summary report on the conference of social
communication and media science editors
(27 September 2023, University of the National
Education Commission, Kraków)*

27 września 2023 roku na Uniwersytecie Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie odbyła się pierwsza konferencja redaktorów czasopism reprezentujących nauki o komunikacji społecznej i mediach, którą patronatem objął Komitet Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach Polskiej Akademii Nauk reprezentowany przez prof. dr hab. Iwonę Hofman, przewodniczącą Komitetu.

Potrzeba zorganizowania tego rodzaju konferencji zrodziła się w czasie jednego ze spotkań dziekanów wydziałów i dyrektorów instytutów związanych z dyscypliną nauki o komunikacji społecznej i mediach, które tym razem miało miejsce w siedzibie Wydziału Dziennikarstwa, Bibliologii i Informatologii Uniwersytetu Warszawskiego. Podczas dyskusji dotyczącej sytuacji czasopism naukowych jeden z uczestników tego spotkania krytycznie wyraził się o współczesnym rynku periodyków przypisanych do wyżej wymienionej dyscypliny. Zauważył, że nadmiar tytułów nie wpływa korzystnie na ich poziom. Wypowiedzi tej nie poparto konkretnymi przykładami, badaniami i/ lub analizami rynku czasopism naukowych. Nie padły zatem konkretne zarzuty. Zaprezentowane spostrzeżenia wywołały dyskusję, której rezultatem stała się jasno sprecyzowana potrzeba organizacji konferencji poświęconej wyłącznie czasopismom naukowym reprezentującym wyniki badań z dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach. Na tę inicjatywę pozytyw-

nie zareagowała prof. dr hab. Grażyna Wrona, redaktorka naczelna „Rocznika Historii Prasy Polskiej”, która przyjęła propozycję i podjęła się zorganizowania pierwszej tego typu konferencji w polskim środowisku naukowym.

27 września 2023 roku, korzystając z gościnności i życzliwości władz Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, które reprezentowali Prorektor ds. Nauki dr hab. Michał Rogoż, prof. UKEN oraz dyrektorka Instytutu Nauk o Informacji dr hab. Iwona Pietrzakiewicz, prof. UKEN, spotkali się redaktorzy naczelni, członkowie redakcji oraz osoby na co dzień wspierające działania redakcyjne. Celem konferencji było omówienie aktualnej sytuacji periodyków, zaakcentowanie ich różnorodności oraz przyjrzenie się problemom, z którymi borykają się poszczególne redakcje. Organizatorzy podkreślili, że nie zamierzają dokonywać jakiegokolwiek wartościowania, kategoryzowania czy też wyławiania periodyków o największym oddziaływaniu. Akcentowali raczej potrzebę obecności na rynku różnych tytułów naukowych, dla których tematyczna konferencja może się stać forum promocyjnym. W publikacjach autorzy oceniający rynek czasopism z zakresu nauk humanistycznych i społecznych wielokrotnie podkreślali brak dbałości i ograniczoną innowacyjność w promocji i reklamie tytułów.

Organizatorzy zaznaczyli także potrzebę wymiany informacji dotyczących instytucjonalnych i indywidualnych uwarunkowań funkcjonowania zespołów redakcyjnych, dyskusji na temat współpracy zarówno w zakresie pracy redakcyjnej, jak i specjalizacji oraz dobrych praktyk, zastanowienia się nad możliwością ewentualnych ograniczeń w kwestii deklarowania przez redakcje przynależności do kilku dyscyplin. Prof. dr hab. Grażyna Wrona stwierdziła: „rozumiejąc korzyści wynikające z interdyscyplinarności, nie powinniśmy zapominać o naszej tożsamości”.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonał Prorektor ds. Nauki dr hab. Michał Rogoż, prof. UKEN, który podkreślił rolę i znaczenie czasopism naukowych jako głównego kanału komunikacji w nauce. Dzięki hybrydowej formule w konferencji wzięli udział dr hab. inż. Rafał Stanisławski, prof. PO, członek Komisji Ewaluacji Nauki, kierujący zespołem ds. czasopism, prof. dr hab. Iwona Hofman, Prezeska Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej, oraz te redaktorki i ci redaktorzy naczelni, którzy z różnych przyczyn nie mogli przyjechać tego dnia do Krakowa.

Dalsze obrady prowadziła prof. dr hab. Grażyna Wrona. Rozpoczęła od przypomnienia, że na obowiązującej ministerialnej liście czasopism opublikowanej w lipcu 2023 roku znajduje się 1213 tytułów, które w swym obszarze oddziaływania zadeklarowały również nauki o komunikacji społecznej i mediach¹. Prowadząca

¹ 5 stycznia 2024 r. ukazał się Komunikat Ministra Nauki w sprawie wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych, [w:] <https://www.gov.pl/web/nauka/komunikat-ministra-nauki-z-dnia-05-stycznia-2024-r-w-sprawie-wykazu-czasopism-naukowych-i-recenzowanych-materialow-z-konferencji-miedzynarodowych> [dostęp: 12.02.2024].

zaznaczyła, że „w tym zbiorze dominują czasopisma zagraniczne, a polskich, czyli wydawanych przez instytucje krajowe, są 92”. Jej zdaniem zaistniała sytuacja rodzi następujące pytania:

Czy jest to stan satysfakcjonujący, czy też wywołuje niepokój, np. z racji rozproszenia?

Czy ta wielość wpływa pozytywnie na postrzeganie, ocenę dyscypliny i jej dorobek?

Czy ten stan charakteryzuje wyłącznie nauki o komunikacji społecznej i mediach, czy jest to ogólny trend?

Uczestnicy konferencji starali się odpowiedzieć na wyżej wymienione pytania podczas dyskusji, która miała miejsce po dwóch, obszernych, 40-minutowych referatach — części teoretycznej oraz w trakcie ustrukturyzowanej problemowo dyskusji — części praktycznej, w której wzięli udział przedstawiciele „Przeglądu Bibliotecznego”, „Zeszytów Prasoznawczych”, „Central European Journal of Communication”, „Marketingu i Rynku”, „Perspektyw Kultury” oraz „Multidisciplinary Journal of School Education”.

Po wprowadzeniu w problematykę konferencji prof. dr hab. Grażyna Wrona oddała głos pierwszemu prelegentowi — dr. hab. Władysławowi Markowi Kolasie, prof. UKEN, który przedstawił referat pt. „Polskie czasopisma medioznawcze: tradycje i stan współczesny”. Celem wystąpienia było zaprezentowanie ilościowego i typologicznego rozwoju polskich czasopism medioznawczych w latach 1945–2023. Analiza została wykonana dla trzech przedziałów czasowych: 1945–1995, 1996–2004, 2005–2023, przy użyciu dwóch metod badawczych — bibliometrii zwykłej oraz analizy zawartości. Źródła wykorzystane w badaniu stanowiły bazy cytowań ICHMP i Arianta 2 oraz Lista Czasopism Punktowanych MEiN z lipca 2023 roku. Za jednostkę pomiaru przyjęto jeden artykuł. W związku z tym, że przedmiotem badań były medioznawcze czasopisma naukowe Władysław Marek Kolasa zdefiniował je jako: „grupę czasopism poświęconych utrwalaniu i upowszechnianiu oryginalnych wyników badań naukowych z zakresu medioznawstwa. Treści publikowane na ich łamach dzielą się na trzy działy (artykuły, recenzje, kronika), a artykuły podlegają recenzji”². Zarysowując stan badań, prelegent odwołał się do ustaleń Sylwestra Dzikiego³, Jerzego Jarowieckiego⁴, Władysława Marka Kolasy⁵. Następnie zaprezentował wyniki badań własnych, przywołując trzy wyżej wymienione okresy.

² W.M. Kolasa, *Polskie czasopisma medioznawcze: tradycje i współczesność* (prezentacja, slajd nr 3).

³ S. Dzikie, *Z dziejów polskiego czasopiśmiennictwa prasoznawczego*, „Zeszyty Prasoznawcze” 1988, nr 1, s. 5–16.

⁴ W.M. Kolasa, J. Jarowiecki, *Polska bibliografia prasoznawcza 1996–2001*, Kraków 2005.

⁵ W.M. Kolasa, *Czasopisma prasoznawcze i prasoznawstwo w czasopismach (1989–2000)*, „Rocznik Historii Prasy Polskiej” 2002, z. 1, s. 212–235, tenże, *Bibliografia publikacji o prasie za 2024 r.*, „Rocznik Historii Prasy Polskiej” 2007, z. 2, s. 143–284.

W latach 1945–1995 ukazało się 10 105 artykułów naukowych. Z tego korpusu danych Władysław Marek Kolasa wyodrębnił dominujące czasopisma naukowe: „Zeszyty Prasoznawcze” (1388 art.)⁶, „Kwartalnik Historii Prasy Polskiej” (później „Rocznik Historii Prasy Polskiej” (933 art.), „Prasa Polska” (410 art.), „Przekazy i Opinie”, „Biuletyn Zarządu Głównego RSW Prasa”, „Aktualności Radiowo-Telewizyjne”, „Prasę Techniczną”, „Kwartalnik Prasoznawczy”, „Prawo i Życie”, „Prasę Współczesną i Dawną”, „Nasze Problemy”, „Wrocławski Rocznik Prasoznawczy”, „Biuletyn Prasoznawczy Studium Dziennikarskiego”, „Biuletyn Telewizyjny”, „Biuletyn Radiowy”, „Refleks”, „Biuletyn Radiowo-Telewizyjny” i „Biuletyn Naukowy Zakładu Badań Prasoznawczych”. Łącznie w wymienionych czasopismach ukazało się 4371 artykułów. Dominujące pola badawcze różnie wypełniały zawartość wymienionych wyżej periodyków. Uogólniając, można stwierdzić, że największym zainteresowaniem badawczym w tym czasie cieszyła się psychologia i socjologia odbioru, historia mediów, organizacja mediów, język mediów, teorie mediów oraz prawo. Na zakończenie analizy każdego okresu prelegent przybliżył sylwetki najistotniejszych periodyków naukowych i fachowych, czyli tych, w których w badanym okresie ukazało się najwięcej artykułów.

Kolejny okres to lata 1996–2004. Jednostką pomiaru także był jeden artykuł. Tym razem korpus liczył 3712 artykułów. W tym czasie dominowały następujące periodyki: „Zeszyty Prasoznawcze” (259 art.), „Rocznik Historii Prasy Polskiej” (168 art.), „Studia Medioznawcze” (159 art.)⁷, „Sprawozdanie z Posiedzeń Komitetu Naukowego PAN”, „Studia Kieleckie. Seria Bibliologiczno-Prasoznawcza”, „Zeszyty Telewizyjne”, „Kieleckie Studia Bibliologiczne”, „Przegląd Politologiczny”, „Studia Bibliologiczne Akademii Świętokrzyskiej”, „Biuletyn Edukacji Medialnej”, „Przegląd Polityczny”. Łącznie w przytoczonych czasopismach ukazało się 814 artykułów naukowych. Dominujące pola badawcze to historia mediów, psychologia i socjologia odbioru, media zagraniczne, prawo, język mediów, teorie mediów i ekonomia mediów. Zamykając charakterystykę tego okresu, Władysław Marek Kolasa także przybliżył sylwetki wybranych tytułów.

Trzeci okres dotyczył czasopism współczesnych ukazujących się w latach 2005–2023. Z ustaleń Władysława Marka Kolasy wynika, że na liście MEiN z 2023 roku znajdowało się 115 polskich tytułów przypisanych do dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach, z czego 42 to tytuły medioznawcze, które zostały podzielone na trzy grupy. Pierwszą stanowiły podstawowe dla dyscypliny, łącznie 16: „Zeszyty Prasoznawcze”, „Rocznik Historii Prasy Polskiej”, „Studia Medioznawcze”, „Central European Journal of Communication”, „Naukowy Przegląd Dzien-

⁶ W sprawozdaniu z konferencji zdecydowałam, że podam wyniki dla trzech pierwszych czasopism z każdego okresu. Źródło: W.M. Kolasa, *Polskie czasopisma medioznawcze: tradycje i współczesność* (prezentacja, slajd nr 11).

⁷ W.M. Kolasa, *Polskie czasopisma medioznawcze: tradycje i współczesność* (prezentacja, slajd nr 20).

nikarski”, „Social@Communication”, „Zarządzanie Mediami”, „Media Biznes Kultura”, „Mediatization Studies”, „Com.press”, „iNFOTEZY”, „Kultura Media Teologia”, „Dziennikarstwo i Media”, „Prawo Mediów Elektronicznych”, „Media — Kultura — Komunikacja Społeczna” oraz „Media i Społeczeństwo”. Drugą grupę tworzyły periodyki z dyscyplin pokrewnych. Łącznie 13 czasopism, m.in.: „APUC. Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia”, „APUC. Studia de Cultura”, „Dyskurs & Dialog”, „Studia Humanistyczne AGH”. Trzecią, te które publikowały treści medioznawcze okazjonalnie (13 czasopism, m.in.: „Studia Societia Cracoviensis”, „Horyzonty Wychowania”, „Oblicza Komunikacji”, „Acta Universitatis Lodzianis. Folia Litteraria Polonica”, „Roczniki Kulturoznawcze”).

Dyscyplinę nauki o komunikacji społecznej i mediach tworzy także bibliologia i informatologia, dlatego dalszą część wystąpienia prelegent poświęcił analizie periodyków naukowych związanych z tymi obszarami badań. Z ustaleń Władysława Marka Kolasy wynika, że w polskiej przestrzeni naukowej istniało 28 periodyków bibliologicznych, które badacz podzielił na dwie grupy. Pierwszą z nich stanowiły czasopisma podstawowe dla dyscypliny (łącznie 19): „Przegląd Biblioteczny”, „Roczniki Biblioteczne”, „Zagadnienia Informacji Naukowej”, „Biblioteka”, „Roczniki Biblioteki Narodowej”, „Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi”, „Acta Universitatis Lodzianis. Folia Librorum”, „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej”, „Folia Toruniensis”, „Forum Bibliotek Medycznych”, „Zarządzanie Biblioteką”, „Polish Libraries”, „Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN”, „Sztuka Edycji. Studia Tekstologiczne i Edytorskie”, „Czasopismo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich”, „Pamiętniki Biblioteki Kórnickiej”, „Toruńskie Studia Bibliologiczne”, „APUC. Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia” oraz „Notes Konserwatorski”. Druga grupa, mniej liczna (łącznie 9 tytułów), to bibliologiczne z dyscyplin pokrewnych: „Media — Kultura — Komunikacja Społeczna”, „Bibliotekarz Lubelski”, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, „Hereditas Monasteriorum”, „Studia i Materiały Centralnej Biblioteki Wojskowej”, „Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej”, „Rocznik Biblioteki Kraków”, „iNFOTEZY” oraz „Bibliotekarz Podlaski”.

Prelegent zakończył wystąpienie analizą czasopism naukowych w odniesieniu do liczby przyznanych punktów. Bazując na ówczesnie obowiązującej liście, czyli tej z lipca 2023 r., wykazał, że w grupie periodyków medioznawczych dominowały te, którym przyznano 70 punktów (23,81%, 10 tytułów). Na drugim miejscu znalazły się te za 40 punktów (21,43%, 9 tytułów). Na trzecim te za 100 punktów (19,05%, 8 tytułów). Wśród polskich czasopism medioznawczych nie było żadnego, któremu przyznano by 200 punktów. Było za to 6 ze 140 punktami (14,29%). W przypadku czasopism bibliologicznych rozkład punktowy wyglądał nieco inaczej. Dominowały czasopisma za 20 punktów (39,29%, 11 tytułów). Na drugim miejscu były te za 40 punktów (32,14, 9 tytułów). Na trzecim te, którym ministerstwo przyznało 100 punktów (10,71%, 3 tytuły). Poza tym były po dwa czasopisma za 140 i 70 punktów.

Charakterystyka polskich czasopism przynależnych do dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach (medioznawczych i bibliologicznych) oparta na wnikliwej analizie obszernego korpusu danych stała się swoistego rodzaju mapą, po której redakcje mogą nawigować w celu odnalezienia swojego miejsca i przyjrzenia się innym czasopismom.

Redakcje periodyków podejmują liczne działania, których celem jest zwiększanie szans na indeksowanie tytułu w międzynarodowych bazach bibliograficznych. Tej tematyce poświęcony został drugi referat pt. „*Journal of Sustainable Mining* — od czasopisma zakładowego do międzynarodowego journala w 10 lat” przedstawiony przez mgr. Marcina Hylewskiego. Należy podkreślić, że prelegent nie reprezentował dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach. Umieszczenie tego typu wystąpienia w programie konferencji przyczyniło się do szerszego spojrzenia na sposoby funkcjonowania i ewolucję czasopism naukowych stając się miejscem wymiany dobrych praktyk.

Marcin Hylewski omówił kolejne etapy rozwoju czasopisma, dzieląc je na cztery fazy. Pierwszą z nich nazwał „Od wydawnictwa zakładowego do krajowego czasopisma naukowego”. Objęła ona jedenastoletni okres funkcjonowania czasopisma (2002–2013) pod poprzednią nazwą „Prace Naukowe GIG. Górnictwo i Środowisko”. Prelegent przybliżył historię powstania tego tytułu, profil tematyczny, skład i sposób działania redakcji, a także jego zasięg oddziaływania. Drugą fazę nazwano „W stronę umiędzynarodowienia”, dotyczyła ona znacznie krótszego okresu funkcjonowania periodyku (2013–2015). W tym czasie zmieniono nazwę czasopisma na „*Journal of Sustainable Mining*”, wdrożono strategię rozwoju nakierowaną na nadanie mu międzynarodowego charakteru, co dotyczyło zarówno języka publikacji, jak i praktyk redakcyjnych, afiliacji współpracujących z czasopismem redaktorów i recenzentów oraz publikujących na jego łamach autorów. W fazie trzeciej nazwanej „Współpraca z międzynarodowym wydawcą” (2016–2018) zaprezentowano te wydarzenia, które zdaniem redakcji przyczyniły się bezpośrednio i pośrednio do zwiększania międzynarodowej widoczności czasopisma, a także usprawnienia prac redakcyjnych. Wśród nich, jako najważniejsze, zostały wymienione nawiązanie współpracy z firmą Elsevier, korzystanie z profesjonalnego systemu redakcyjnego i przebudowa rady naukowej. Czwarta faza to „JSM w międzynarodowych bazach danych” obejmująca okres pięciu lat (2019–2023), w czasie których nastąpił dynamiczny wzrost wartości indeksów bibliometrycznych czasopisma, co — w połączeniu z dbałością o wysoką jakość praktyk redakcyjnych — przyniosło efekt w postaci włączenia periodyku do najważniejszych międzynarodowych naukowych baz danych (SCOPUS i WoS), a także otrzymania wskaźnika wpływu JIF (Journal Impact Factor).

W drugiej części wystąpienia, mającej charakter problemowy, Marcin Hylewski omówił korzyści wynikające z zarządzania pracami redakcyjnymi za pomocą profesjonalnego systemu redakcyjnego (Editorial Manager), a także katalogu zintegrowanych z nim narzędzi. Następnie przybliżył, w jaki sposób kształtuje się współpraca

z międzynarodowym wydawcą. Ostatnim zagadnieniem był problem zmiany wydawcy. Przedstawione zostały doświadczenia migracyjne „Journal of Sustainable Mining” oraz wnioski, jakie z nich płyną dla innych redakcji.

Rozpoczynając kolejną część konferencji, prof. dr hab. Grażyna Wrona zauważyła, że biorący udział w konferencji redaktorzy i członkowie redakcji reprezentują różne subdyscypliny, odmienne modele pracy redakcyjnej, dysponują różnorodnym doświadczeniem, funkcjonują w różnych strukturach organizacyjnych, korzystają z wielorakich źródeł finansowania, ale łączy ich przekonanie, że rolą czasopisma naukowego jest publikowanie artykułów spełniających wysokie kryteria naukowości i oryginalności. Organizatorom konferencji przyświecał cel stworzenia przestrzeni do wymiany doświadczeń i informacji o dobrych, sprawdzonych praktykach redakcyjnych. Taką przestrzenią stał się niewątpliwie panel dyskusyjny „Między wspólnotą celów a różnorodnością działań: polskie czasopisma reprezentujące nauki o komunikacji społecznej i mediach” z udziałem przedstawicieli redakcji: „Przeglądu Bibliotecznego”, „Zeszytów Prasoznawczych”, „Marketingu i Rynku”, „Perspektyw Kultury”, „Central European Journal of Communication” oraz periodyku „Multidisciplinary Journal of School Education”.

Pierwsza, w moderowanej dyskusji, zabrała głos redaktorka naczelna „Przeglądu Bibliotecznego” prof. dr hab. Elżbieta Barbara Zybert. „Przegląd Biblioteczny”, jak wynika z informacji zamieszczonej na stronie internetowej, to najstarsze polskie czasopismo bibliotekarskie o charakterze naukowym, ukazujące się od 1927 roku, obejmujące wszystkie podstawowe nurty polskiego i światowego bibliotekoznawstwa, księgoznawstwa, bibliografii i informacji naukowej. Elżbieta Zybert, odnosząc się do artykułu Bożeny Koredczuk i Jadwigi Woźniak-Kasperek pt. „Bibliologia i informatologia w naukach o komunikacji społecznej i mediach — odrębność czy komplementarność”⁸, podkreśliła, że bibliologia i informatologia z dziedziny nauk humanistycznych zostały przetransponowane do nauk społecznych. Zaznaczyła, że generalnie powstał problem związany z publikowaniem artykułów bibliologicznych w czasopismach przypisanych do dyscypliny. Jak powszechnie wiadomo, metody badań stosowane w naukach humanistycznych i społecznych są odmienne. Mogą być względem siebie komplementarne, ale nie muszą. Dyskusantka zauważyła, że da się zaobserwować problem związany z doprecyzowaniem obszarów dyscypliny, które by poszczególne periodyki mogły „obsługiwać”, np. bibliologia, informatologia, bibliotekoznawstwo. Taki stan rzeczy ma jej zdaniem bezpośredni wpływ na dobór recenzentów. Redakcje borykają się z małą liczbą specjalistów w wąskich obszarach. Rodzi się zatem pytanie: co robić z dobrymi tekstami naukowymi, które zdecydowanie mieszczą się w dyscyplinie, ale brakuje zgody w profilu naukowym czasopisma?

⁸ B. Koredczuk, J. Woźniak-Kasperek, *Bibliologia i informatologia w naukach o komunikacji społecznej i mediach — odrębność czy komplementarność?*, „Studia Medioznawcze” 2019, nr 3, s. 212–224.

„Zeszyty Prasoznawcze” reprezentowała ich redaktorka naczelna dr hab. Małgorzata Hodalska. Na stronie czasopisma czytamy, że jest to najstarszy w Polsce periodyk naukowy poświęcony społecznym, kulturowym, językowym, psychologicznym, politycznym, prawnym, ekonomicznym, technologicznym, organizacyjnym i zawodowym aspektom komunikowania masowego. Redakcja dysponuje więc nie tylko wiedzą z zakresu zarządzania procesami redakcyjnymi i wydawniczymi, ale i doświadczeniem. Tym bardziej, mimo że pismo przeszło długą drogę zmian instytucjonalnego przyporządkowania, nie utraciło tożsamości. Redaktorka zwróciła uwagę na dynamikę pracy zespołu redakcyjnego, na którą ma wpływ przyjęta periodyczność („Zeszyty Prasoznawcze” są kwartalnikami). Podkreśliła, że każdy artykuł naukowy czytany jest średnio przez 7–8 osób, zanim zostanie oddany druku. Szeroki zakres tematyczny to niewątpliwie walor czasopisma. Dzięki takiemu podejściu periodyk wychodzi naprzeciw zainteresowań licznej grupy badaczy związanych z dyscypliną nauki o komunikacji społecznej i mediach. Małgorzata Hodalska przyznała, że bolączką bywa długi czas oczekiwania na sporządzenie recenzji, a to z kolei przekłada się na płynność pracy redakcji nad poszczególnymi numerami czasopisma. Redakcja wprowadziła redaktorów tematycznych dla numerów specjalnych. Ukazały się te traktujące o reportażu, zarządzaniu mediami czy komunikowaniu politycznym. Ponadto w „Zeszytach Prasoznawczych” przyjęto rozwiązanie, że artykuły badaczy z zagranicy publikowane są w języku angielskim, a badaczy z Polski w języku polskim. Ukazały się tematyczne, anglojęzyczne numery dotyczące zarządzania mediami i mediów w Europie. Zdaniem redaktorki naczelnej duża różnorodność tematyczna to atut czasopisma.

Redaktorka naczelna dr Urszula Widelska reprezentowała miesięcznik „Marketing i Rynek”. Na stronie internetowej redakcja informuje, że głównym adresatem czasopisma są „osoby zajmujące się profesjonalnie marketingiem” i „śledzące najnowsze trendy w marketingu polskim i światowym”. Podczas prezentacji periodyku redaktorka zwróciła uwagę na to, że funkcjonuje on na styku trzech obszarów: biznesu, nauki oraz mediów, co ma istotny wpływ na model biznesowy w działalności redakcyjnej i wydawniczej. W związku z tym, że „Marketing i Rynek” obsługuje cztery dyscypliny naukowe: ekonomię i finanse, nauki o komunikacji społecznej i mediach, nauki o zarządzaniu i jakości, nauki socjologiczne, redakcja chce uwzględnić ich różnorodność i wyjątkowość. Ma to bezpośredni wpływ na bazę recenzentką i dobór właściwych recenzentów dla każdego artykułu naukowego.

Kolejne wystąpienie dotyczyło czasopisma „Perspektywy Kultury”, którego redaktor naczelny dr Łukasz Burkiewicz od 2019 r. pełni także funkcję dyrektora czasopism naukowych na Uniwersytecie Ignatianum w Krakowie. Do jego zadań należy zarządzanie procesem wydawniczym ośmiu tytułów, z których trzy wykazują dyscyplinę nauki o komunikacji społecznej i mediach. Owa odmienność struktury procesu redakcyjno-wydawniczego wynika z wyodrębnienia Działu Czasopism w Wydawnictwie Ignatianum. Redaktor czasopisma zgłasza potrzeby finansowe wy-

nikające z prac nad kolejnymi numerami kierowanego przez siebie czasopisma, a dyrektor stara się je, w miarę możliwości, zrealizować. Każdy z recenzentów otrzymuje wynagrodzenie za przygotowaną recenzję. Określono zakres obowiązków redaktorów naczelnych, sekretarzy redakcji, którymi są pracownicy uczelni. Każda z tych osób dostaje dodatek do zasadniczego wynagrodzenia. Dyrektor ds. czasopism podlega bezpośrednio rektorowi.

Ostatnie zagadnienia poruszane w moderowanej przez prof. Grażynę Wroneńską dyskusji dotyczyły umiędzynarodowienia czasopism naukowych. W tej części zabrali głos dr hab. Paweł Kaźmierczak, prof. UIK, redaktor naczelny współredagowanego przez instytucję zagraniczną czasopisma „Multidisciplinary Journal of School Education”, oraz dr hab. Michał Głowacki, prof. UW, redaktor naczelny wydawanego przez Polskie Towarzystwo Komunikacji Społecznej periodyku „Central European Journal of Communication”. Pierwszy przybliżył specyfikę funkcjonowania czasopisma w przestrzeni międzynarodowej, ulokowanego w tym przypadku pomiędzy polskim i hiszpańskim uniwersytetem. Drugi podkreślił rolę i znaczenie współredaktorów prowadzących poszczególne numery półrocznika. Do tego grona w „Central European Journal of Communication” wybierani są badacze reprezentujący różnorodne ośrodki naukowe na świecie. Obydwaj redaktorzy zaakcentowali konieczność dbania o indeksację w różnych międzynarodowych bazach czasopism.

Moderowana dyskusja w gronie redaktorów naczelnych periodyków związanych z dyscypliną nauki o komunikacji społecznej i mediach zainspirowała zebranych do wymiany spostrzeżeń podczas panelu otwartego końącego obrady w ramach konferencji. W tej części pierwszy zabrał głos dr hab. inż. Rafał Stanisławski, prof. PO, członek KEN i przewodniczący zespołu ds. oceny czasopism, który przypomniał zadania, jakie stały przez zespołem oceniającym periodyki, oraz rolę Ministra Edukacji i Nauki Przemysława Czarnka.

Następnie dr hab. Władysław Kolasa, prof. UKEN zaznaczył, że jego zdaniem w przypadku nauk społecznych i humanistycznych to temat badawczy decyduje o możliwościach publikacyjnych w obecnych na liście czasopismach zagranicznych. Podkreślił, że są takie tematy, które cieszą się większą popularnością, pozostają na czasie, wpisują się w główne trendy, w związku z tym badaczowi zajmującymi się taką tematyką może być łatwiej zainteresować artykułem naukowym zagraniczne czasopisma. Biorąc udział w konferencji dr hab. Olga Dąbrowska-Cendrowska, prof. UJK dodała, że rodzą się pytania, co z tymi tematami badań niszowych, regionalnych, specyficznych, wąskich, mniej popularnych. Czy to oznacza, że nie powinniśmy się nimi zajmować?

Reprezentująca czasopismo „Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi” dr hab. Agnieszka Chamera-Nowak, zastępca redaktora naczelnego i sekretarz czasopisma, wyraziła niezrozumienie dla punktacji periodyków związanych z dyscypliną nauki o komunikacji społecznej i mediach. Jej niepokój budzi niedowartościowanie wyrażone liczbą przyznanych punktów czasopismom z tradycjami i cieszącymi

się uznaniem ekspertów z dyscypliny. Inna, ważna zdaniem pani dr hab. A. Chamery-Nowak, kwestia to spłaszczona punktacja. Na liście znajduje się bowiem niewiele czasopism wysoko i średnio punktowanych a dużo tych nisko punktowanych.

Na funkcjonowanie niewielkiej liczby czasopism wysoko punktowanych w dyscyplinie zwróciła także uwagę prof. dr hab. Iwona Hofman. Podkreśliła znaczenie szerokiego pola badawczego i multigeniczność dyscypliny. Jej zdaniem z niezrozumienia charakteru dyscypliny, a szerzej dziedziny nauk społecznych i humanistycznych, zrodziła się detronizacja wyrażająca się w przyznanych niskich wartościach punktowych książkom i publikacjom, które mają wysoki wskaźnik cytowalności. Są one także, o czym trzeba pamiętać, naturalną przestrzenią toczącego się dyskursu naukowego dla wielu dyscyplin z wymienionych wyżej dziedzin naukowych.

Na problemy z doбором właściwych recenzentów zwrócili uwagę także obecni na sali prof. dr hab. Bogusław Nierenberg, redaktor naczelny „Zarządzania Mediami”, i dr Malwina Popiołek, jego zastępczyni, oraz dr hab. Adam Szynol, redaktor naczelny periodyku „Dziennikarstwo i Media”. Wszyscy akcentowali trud związany z prowadzeniem czasopisma naukowego, nieustającą korespondencję z autorami, recenzentami, wydawcami itd. Dr hab. Magdalena Hodalska dodała, że problemem dla redakcji bywają ci autorzy, którzy stale nadsyłają teksty o bardzo podobnej tematyce. Konferencję zakończyła prof. dr hab. Grażyna Wrona, dziękując uczestnikom za dyskusję, wymianę spostrzeżeń, dobrych praktyk oraz za wspieranie się nawzajem w sprostaniu nowym wyzwaniom stojącym przed redakcjami.

Pisząc to sprawozdanie, postawiłam sobie za cel zwrócenie uwagi środowiska badaczy związanego z dyscypliną nauki o komunikacji społecznej i mediach na najważniejsze wątki, problemy, konstatacje, które pojawiły się podczas wrześniowych obrad. Jestem przekonana, że różnorodność periodyków stanowi o sile dyscypliny. Redaktorzy naczelni i członkowie zespołów redakcyjnych uczestniczący w konferencji z zaangażowaniem i pasją mówili o swojej codziennej pracy. Podkreślali to, co cieszy i jest źródłem satysfakcji, nie pomijając tego, co trudne, a co stanowi ich codzienność. Dziękuję organizatorom, patronom i wszystkim uczestnikom za wspólnie spędzony, owocny czas skłaniający do refleksji.